

<div><div> </div>چارشنبه</div>	<p>۲۳ خرداد ۱۴۰۳</p> سال بیست‌ونیم • شماره ۴۸۵۴
--	---

گزارش خبری

درد اجباری

درد شرق: کودکان کار به دلیل شرایط زندگی که دارند، نوع خاصی از بیماری‌ها را تجربه می‌کنند که کمتر کودکی در سن‌وسال آنها دچار می‌شود.

این کودکان به‌ویژه کودکان زباله‌گرد معمولا از ناحیه کمر و پا همیشه دردهای بسیاری را تجربه می‌کنند. از طرف دیگر سوءتغذیه و حضور مداوم در خیابان، منجر به بیماری‌های متعدد سیستم ایمنی در بدن آنها خواهد شد که برخی از این بیماری‌ها هنوز به‌درستی بررسی نشده است.

بیماری در جسم‌شان خانه کرده

بیشتر کودکانی که در کارگاه‌های زباله مشغول به کار هستند، دچار بیماری‌های ریوی و مشکل سیستم ایمنی هستند. اگر از طرفی کودکانی که در کارگاه‌های زیرزمینی مشغول به کار هستند، دارای بیماری و نقص عضوهایی می‌شوند که به دلیل مخفی بودن محل کارشان، هیچ‌کس از آن خبر ندارد. کودکانی هم که سر چهارراه هستند معمولا به دلیل بیش از اندازه سر پا ایستادن دچار مشکلات بسیاری در استخوان پا و کمر هستند که اینها فقط بخشی از مشکلات کودکان کار است.

روح‌های زخمی

این کودکان علاوه بر مشکلات جسمانی، به‌مرور با مشکلات روانی فراوانی هم روبه‌رو می‌شوند. مثلا همین کودکانی که سر چهارراه به سمت ما می‌آیند تا از آنها چیزی بخریم، بی‌توجهی ما آسیب جدی در ناخودآگاه آنها ایجاد خواهد کرد؛ بنابراین خیلی ساده اگر این بچه‌ها داخل مترو، خیابان یا سر چهارراه جلوی ما آمدند و خواستند تا ما به آنها پولی بدهیم یا خرید کنیم، بهتر است که بی محلی نکنیم. سعی کنیم نگاه چشمی برقرار کنیم و اگر قصد خرید یا کمک نداریم، با گفتن جملهای مثل ممنونم عزیزم، جواب‌شان را بدهیم. برعکس این هم هیچ وقت با حس ترحم با این کودکان رفتار نکنیم ولی اگر شاهد رفتار خشونت‌آمیز دیگران با این کودکان بودیم، بی‌تفاوت نباشیم. نوع جدید کودکان کار، کودکان کار مجازی هستند. مادر و پدراه بسیاری هستند که در اطراف ما پیچی زدن و با عکس و فیلم‌های فرزندشان در حال تولید محتوا هستند. بهترین کار همین است که ما جلوی این نوع از کار کودک را بگیریم. ما با متوقف‌کردن اشتراک‌گذاری این نوع ویدئو و تصاویر در فضای مجازی و دنبال‌کردن این پیج‌ها از گسترش این شکل کار کودک جلوگیری خواهیم کرد و یادمان باشد همیشه کودکان کار با لباس مندرس بر سر چهارراه و داخل کارگاه‌های زیرزمینی نیستند، بلکه گاهی با لباس‌های شیک و برندهای خارجی داخل گوشی ما مشغول کار هستند که به آنها کودک کار مجازی می‌گویند.

چقدر کودک کار در جهان داریم؟

سازمان بین‌المللی کار (ILO) اولین بار در سال ۲۰۰۲ روز جهانی مقابله با کار کودکان را راه‌اندازی کرد و عبارت «اکنون اقدام شود» کار کودکان پایان یابد» شعاری است که در سال جاری برای این مناسبت جهانی انتخاب شده است. براساس آخرین گزارش سازمان بین‌المللی کار و یونسف، تعداد کودکان کار در سراسر جهان به ۱۶۰ میلیون نفر رسیده که این اولین افزایشی در ۲۰ سال گذشته است. همچنین با افزایش درخورتوجهی در تعداد کودکان کار پنج تا ۱۱ساله مواجه هستیم که مجبور به کارکردن هستند. کودکان در این گروه سنی بیش از نیمی از رقم جهانی کودکان کار را تشکیل می‌دهند. براساس سرشماری سال ۲۰۱۱ میلادی، ۲۵۹٫۶۴ میلیون کودک در گروه سنی پنج تا ۱۴ سال بوده‌اند که ۱۰۱ میلیون نفر آنان کودک کار بوده‌اند. کشورهای در حال توسعه مانند هند بیشترین سهم را در معضل کودکان کار داشته‌اند. همچنین خانواده بیشتر این کودکان، درگیر آسیب‌های گوناگون اجتماعی مانند حاشیه‌نشینی، فقر، بی‌کاری، مشکلات حام معیشتی، اعتیاد، خشونت و تجاوز هستند. خانواده‌هایی‌که عمدتا ناساگه و ناتوان در انجام مسئولیت‌های سنگین پدری و مادری هستند. خانواده‌هایی با فرهنگ‌هایی بیمار که گاه، دختران را در کودکی مجبور به ازدواج با افرادی فاقد هرگونه صلاحیت می‌کنند. این قربانیان کودک‌همسری، جدا از تحمل تلخی‌ها و مشکلات بی‌شمار، هیچ مهارتی برای ایفاي نقش همسری و مادری ندارند. میراث خانواده‌هایی با جایگاه و شان اجتماعی پایین و فاقد عزت نفسی و احترام که اغلب با تحقیر و توهین مواجه بوده‌اند، اغلب انحراف و انزوا یا خشونت و طغیان خواهد بود.

به کار کودکان پایان دهیم

افخم‌صباغ

بنیان‌گذار وعضوهیئت امنای مؤسسه مهر و ماه

است که از سوی شهرداری با تأیید هیئت وزیران در سال ۱۴۰۰ پس از اصلاحیه در سال ۱۴۰۱ ابلاغ شد. در همان سال نقد کاملی از سوی فعالان حقوق کودک نسبت به طرح صورت گرفت. طرح نه فقط فاقد رویکرد مناسب در مواجهه با پدیده کار کودک است بلکه با تقلیل موضوع کار کودک به ضعف در اجرای سیاست‌ها و نه ضعف در سیاست‌گذاری درصد واگذاری نقش و مسئولیت خود به جامعه است. آقای صدر، مدیر قرارگاه اجتماعی کشور این عرصه را آتش به اختیار اعلام کرده و

اعتقاد دارند که درای عظیم مردم می‌تواند مشکلات اجتماعی را در خود حل کند و حاکمیت باید فقط نقش تکیه‌گاه را در این میان داشته باشد. با تأکید بر کاهش تصدی‌گری دولت آن هم در بخش رفاه اجتماعی به دنبال واگذاری وظیفه حداقلی دولت به بخش غیردولتی هستند؛ دولت در معنای عام آن (تمام اجزای حاکمیت و نه فقط مجریه) نمی‌تواند تأمین رفاه اجتماعی چه در حوزه آموزش کودکان، چه در حوزه بهداشت و سلامت، بیمه همگانی و خدمات رفاهی برای اقشار نیازمند را نادیده بگیرد و بار آن را در قالب اصطلاحاتی مانند کاهش تصدی‌گری (که عموما در حوزه‌های شرکت‌داری دولتی مطرح است) مردمی‌سازی یا غیردولتی‌سازی بر دوش جامعه بگذارد. این موضوع به صراحت در قانون اساسی نیز مستتر است (اصل ۲۹ و ۳۰). نگاه جرم‌انگارانه به کودک و کار کودک با جمله این کودکان، «به عنوان عضوی از خانواده خودمان، هرچند مجرم و هنجارشکن باشند آنها را بی‌پذیرم» کاملا مشهود است. همیشه نگاه غالب در طرح‌های دولتی پاک‌کردن چهره شهر از حضور کودکان کار در خیابان بوده و بیشتر از خود کودکان نگران منظره و میلمان شهری بودند‌اند و اگر در طرح‌های قبلی در گفتار، این موضوع کتمان می‌شد اما در طرح جدید شهرداری به صراحت اعلام می‌شود که مبادا حضور کودکان کار در شهر، مانعی برای تهران به عنوان ام‌القرای جهان اسلام شود. این طرح مانند طرح‌های قبلی فاقد رویکرد جدی برای کاهش کار کودک بوده و هیچ نشانه‌ی از توجه به ریشه‌ها و عوامل کار کودک دیده نمی‌شود. جای دستگاه‌هایی که در ماده ۶ قانون حمایت از اطفال و نوجوانان به عنوان متولیان و مسئولین حمایت از کودکان دیده شده در این طرح کجاست؟

حال جای سؤال دارد که شهرداری اگر متولی پایان‌دادن به کار کودکان در خیابان است چرا جلوی استثمار کودکان در زباله‌گردی را نمی‌گیرد؟ چرا در تهران به عنوان ام‌القرای جهان اسلام، کودکان و افرادی را تا کمر خم در سطل‌های زباله می‌بینیم که به دنبال جمع‌کردن ضایعات و فروش برای لقمه نانی هستند؟ چرا مدیریت پسماند از حل موضوع جمع‌آوری زباله عاجز مانده و نمی‌تواند با مدیریت درست به زباله‌گردی به این شیوه پایان دهد؟ آیا جا ندارد که هر کدام از مسئولین به وظایف نهادی خود بپردازند؟ بیش از دو دهه است که سازمان‌های مردم‌نهاد با برنامه‌های حمایتی خود از کودکان و خانواده‌های آنان سعی در توانمندی و خروج کودکان از چرخه کار دارند. آنچه مشخص است امکانات و توان جامعه مدنی در این بخش بسیار محدود است و این سازمان‌ها نه فقط حمایتی از سوی مسئولین ندارند بلکه بعضا با فشارهایی برای ادامه حیات خود روبه‌رو هستند. با این حال با همه توان برای رسالت‌کردن صدای کودکان کار دریغ نداشته و همچنان که با فعالیت‌های حمایتی و آموزشی در جهت توان‌افزایی کودکان کار و خانواده‌های آنها تلاش می‌کنند از الگوسازی برای تأثیرگذاری در سیاست‌گذاری مسئولین نیز غافل نیستند. هرچند با توجه به میزان تأثیرپذیری که تاکنون صورت گرفته و نوع نگاه مسئولین به سازمان‌های مردم‌نهاد تحقق این خواسته دور از ذهن است.

همچنان که پیش‌تر اشاره شد پایان‌دادن به کار کودکان نیاز به یک عزم جدی در مسئولین و سیاست‌گذاران و همراهی بخش‌های مختلف جامعه دارد. در آستانه روز جهانی مبارزه با کار کودک هستیم. این روز بهانه‌ای است برای بلندترکردن صدای کودکان برای یادآوری مسئولیت دولت در تأمین حق کودکی‌کردن کودکان، برای داشتن شرایط مناسب برای تحقق چهار اصل پیمان‌نامه حقوق کودک: «(حق بقا و رشد)، (منافع‌عالیه)، (عدم تبعیض)، (امنیت)».

جدا از تجربه‌های موفق جامعه مدنی در داخل، می‌توان از تجارب کشوریهایی که در زمینه کاهش کار کودکان نتایج موثقی داشتند نیز بهره برد. پژوهش‌های صورت‌گرفته در این خصوص حاکی از آن است که در کشوریهایی که موفق به کاهش کار کودک شده‌اند، دولت مسئولیت مقابله با کار کودک را برعهده گرفته است. برای این کار دولت علاوه بر تدوین استراتژی ملی، برنامه‌های چندبعدی در مناطق مختلف را با همراهی بخش‌های دولتی و جامعه مدنی به اجرا درآورده است. با بهره‌بردن از همراهی ذی‌نفعان کنیری برای تدوین و همراهی در برنامه‌ها و مشارکت مردمی دولت‌ها توانسته‌اند موفقیت‌های چشمگیری در دستیابی به هدف کاهش کار کودک داشته باشند.

با اتکا به شناخت حاصل از وضعیت فعلی براساس پژوهش‌های صورت‌گرفته و عوامل مهم ایجاد و گسترش کار کودک از یک سو و تجارب موفق جامعه مدنی و کشوریهایی که در زمینه کاهش کار کودک موفق بوده‌اند و با در نظر گرفتن قوانین و سیاست‌ها و برنامه‌های دولتی از سوی دیگر، با همراهی جمع کثیری از فعالان حقوق کودک و پژوهشگران این حوزه خطوط اصلی راهبردی در کتاب «پایان‌دادن به کار کودک در خیابان» پیشنهاد شده است. تعدادی از این راهبردها شامل تنظیمات نظام آموزش با هدف ممانعت از بازماندگی از تحصیل، تأمین مالی در چارچوب بودجه کشور برای پیشگیری و حذف کار کودک، فقرزدایی و تقویت نظام رفاهی و اجتماعی برای پوشش کامل خانواده‌های محروم و کودکان در شرایط دشوار، به رسمیت شناختن و دربرگیرندگی مهاجران و پناهندگان در جهت پیشگیری و حذف کار کودک هستند (کتاب پایان‌دادن به کار کودک در خیابان ۱۴۰۳).

جدول ۴۷۹۴ طراح: بیژن گورانی

حل سودوکو ۳۷۸۹

۵	۳	۸	۴	۱	۹	۷	۲		
۲	۶	۹	۵	۷	۳	۸	۴	۱	
۱	۷	۴	۸	۹	۲	۶	۳	۵	
۴	۸	۱	۶	۵	۹	۳	۲	۷	
۹	۵	۳	۱	۲	۷	۴	۶	۸	
۶	۲	۷	۳	۴	۸	۱	۵		
۸	۱	۵	۷	۶	۴	۲	۹	۳	
۷	۴	۲	۹	۳	۱	۵	۸	۶	
۳	۹	۶	۲	۸	۵	۷	۱	۴	

۶	۵	۴	۱	۸	۳	۷	۲	۹	
۳	۴	۸	۹	۲	۶	۵	۱		
۱	۷	۹	۵	۶	۷	۴	۳	۸	
۹	۳	۴	۵	۱	۲	۸	۶	۷	
۷	۸	۵	۲	۶	۱	۹	۳		
۴	۱	۲	۹	۳	۸	۵	۷	۶	
۲	۹	۳	۶	۱	۵	۸	۴	۷	
۸	۶	۷	۳	۲	۹	۱	۵		
۵	۴	۱	۸	۷	۹	۳	۶	۲	

حل جدول ۴۷۹۳

۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱	ش	ک	ب	ی	ا	ج	د	ه	ز	ح	ط	ث	ج	ت
۲	ا	ف	ع	ا	ل	ا	ک	ی	د	م	ب	ر	ه	ز
۳	ا	ن	ا	م	ی	س	ی	ا	م	ب	ه	م	ا	ت
۴	ع	ل	ی	م	ت	ر	گ	د	و	ش	ی	ن		
۵	ب	ت	و	ز	ر	ا	ف	ت	و	ت	د	ب		
۶	ا	ر	ا	ی	ت	ا	ت	ر	ک	ب	ب	ا	ی	
۷	ا	و	ل	ن	ب	ب	ر	ا	ی	ک	و	ل		
۸	س	ا	ب	ب	ا	ن	م	ر	د	ف	ا	ت	ل	
۹	ب	س	ی	د	ا	م	ا	ن	ی	ف	ک	ا	ه	ی
۱۰	ت	ا	ک	ر	ن	ک	ی	ش	س	ت	ن	ک		
۱۱	م	ت	ی	ه	و	ک	ا	ه	و	ا	ن			
۱۲	د	م	س	ا	ز	ش	ک	و	ر	ک	و	س	و	
۱۳	د	ی	ک	ل	ه	ر	م	ع	ه	ا	ت	ا	ت	
۱۴	د	و	ر	ی	ا	س	ر	ا	ت	ر	ا	ر	خ	
۱۵	د	ا	ت	ه	س	ت	و	ه	ک	ه	و	ل		

حقوق کودک

به قوانین کودک‌محور نیاز داریم

شرق: قوانین حوزه کودک طی سال‌های اخیر تغییراتی کرده است. همچنین برخی مواقع با عدم اجرای قوانین مکتوب مواجه می‌شویم. مواردی که فعالان حوزه کودک به اشکال مختلف به آن اشاره دارند. طبق اظهارات صالح نقره‌کار در گفت‌وگو با «شرق» ما به قوانین کودک‌محوری نیاز داریم که اولویت آن بر کودکان باشد.

اولویت باید کودکان باشند

صالح نقره‌کار وکیل پایه یک دادگستری و عضو کمیسیون حقوق بشر اسکودا در همین مورد به «شرق» می‌گوید: «در شرایطی که کودک مهاجر در وضعیت مناسبی قرار ندارد و به دلیل جنگ‌های منطقه به ایران می‌آورد. در واقع ما در یک شرایط غیرقابل پیش‌بینی و اضطراری قرار داریم که حق آموزش و بهداشت کودکان برای آنها ضروری است و هر کودکی حق کودکی‌کردن دارد. در هیچ شرایطی کار کودک قابل قبول نیست و قانون حمایت از اطفال و نوجوان‌ها هر گونه سوءرفتار و بهره‌دکشی اقتصادی از کودکان را به عنوان یک عارضه و رفتار خطر شناسایی کرده. همچنین جرم‌انگاری‌های نسبت به بهره‌دکشی از کودکان و ایجاد یک وضعیت ناعادلانه و اجبار آنها به کار ما مورد مجازات کفیری قرار داده است. منع کار کودک در دستگاه قضایی ما دارای اهمیت بسیاری است و دادستان‌ها می‌توانند در این مورد مسئولیت دارند و باید از سازوکارهای تأمین‌ی و پیشگیرانه پیشناز مراقبت از کودکان برای پرهیز از اشتغال باشند. تحت هر شرایطی فرد زیر ۱۸ سال، کودک تلقی می‌شود و به کار کودک می‌شود جلوگیری کنند. این حرف ما ازمان‌گرایانه نیست و سازمان‌های مربوطه باید هر گونه کار کودک را منع کنند.» همچنین چندی قبل موسوی‌چلک با اشاره به اهمیت نقش مددکاری گفته بود: «ما در کشور با وجود موادی از قانون کار درباره منع بکارگیری کودکان، متأسفانه شاهد حضور کودکان به منظور تأمین معیشت خود و خانواده‌هایشان در کارگاه‌ها، مشاغل کشاورزی، دامداری، سطح خیابان‌ها و حتی کارگاه‌های زیرزمینی هستیم. این کودکان به دلیل قرارگرفتن در شرایط ناعادلانه، از حقوق کافی برخوردار نمی‌شوند و مورد بهره‌دکشی و استثمار واقع می‌شوند و بسیاری از انواع خشونت‌ها را تجربه می‌کنند و درکی از کودکی ندارند. مددکاری محور اصلی قانون حمایت از اطفال است. مددکاران اجتماعی اختیار دارند که برای نجات کودکانی که بیم خطر و آسیب به آنها می‌رود بدون حکم قضائی اقدام کنند نمی‌بینند و یا عامل به انجام مأموریت‌های تعریف‌شده مندرج در قانون نیستند به همین دلیل در بیشتر موارد نقض قوانین حقوق کودکان در جامعه با وجود مطالبه‌گری‌ها، به مرور به فراموشی سپرده می‌شود.

۲	۳	۶			
	۴		۹		
۹		۷			
		۵	۳	۸	
۶					۱
		۸	۱	۷	
	۲				۴
	۶				۹

۷		۱		۶	
	۹		۳		۱
	۳		۸	۹	
۴	۱		۹		۲
		۶			۵
		۳	۸		۹
		۲		۶	
	۵				۲
۶		۷			

سودوکو سخت ۳۷۹۰

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.
۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

سودوکو ساده ۳۷۹۰

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عدددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

^[1] قوانین حوزه کودک طی سال‌های اخیر تغییراتی کرده است